

Қазіргі кезде ҚОЛДАНЫЛАТЫН ДЕЗИНСЕКТИЦИДТЕР

Орындаған: Кәрібай ЕРДАУЛЕТ 307 ТОБЫ

- **ДЕЗИНСЕКЦИЯ** (дез... және лат. *insecta* – жәндік) – ауру қоздырғыштарын тарататын зиянды жәндіктерді жою үшін мал фермаларында, құс фабрикаларында, ет комбинаттарында, қоймаларда, т.б. қолданылатын малдәрігерлік-санитарлық шаралардың бірі. Дезинсекцияның мақсаты – ауру қоздырып, тарататын жәндіктерді жою және олардың өсіп-өнуіне, көбеюіне жол бермеу. Дезинсекцияның физикалық, механикалық, химиялық, биологиялық әдістері бар. Физикалық әдісті қолдану кезінде ыстық не суық температурамен бумен өңдеу, өртеу, жоғары тербелісті ультраток, иондаушы сәулелердің әсерін пайдалану арқылы ұсақ жәндіктерді жояды. Механикалық әдісті қолдану кезінде есік-терезе торланып, қоражай көң-қоқыстан тазартылады. Химиялық әдісті қолдану кезінде жәндіктерді жою үшін улы препараттар (ДДТ, гексахлоран, хлорофос, нафталин, анабазин, күкіртті газ, т.б.) қолданылады.

Инсектицидер

- Инсектицидтер (латынша жәндіктерден «жәндіктер» деген латынның caedo «kill») - зиянды жәндіктерді жоюға арналған химиялық препараттар. Зиянды бақылауға арналған.
- Инсектицидтер ауыз арқылы енгізілетін инсектицидтер - органикалық емес мышьяк қосылыстары (кальций, магний, бор, қорғасынның арсенаттары), кремний фторидтері және металдардың фторидтері, тиодифениламин, сондай-ақ кейбір арнайы препараттар (элан, митин, ирган және т.б.) олар маталарды, жүнді және жұмыртқаны қорғау үшін қолданылады.

- Жүйе немесе жүйелі инсектицидтер, өсімдіктердің тамыры мен жапырақтары арқылы сіңеді қоректік өсімдіктер тамырлы жүйесі арқылы жылжыту және ластайтын жәндіктер үшін өсімдіктер улы құрайды. Бұл, neonicotinoids phosphamide demeton-S-метил болып табылады. Жүйелі инсектицидтер (фосфорорганикалық) (инъекциялық қан жәндіктер улы болып кейін мал) жануарларды эктопаразитов бақылау үшін пайдаланылатын, кеміргіштердің (қаза тапқан мал инсектицид тасымалдаушы-векторлары және паразиттер) болып табылады. Адамда вшей қарсы күрес, ерекше жағдайларда, фенил пайдаланыңыз. адам қан бір дозада екі апта ішінде инсектицидтік қасиетін сақтайды.

- **Инсектицидтер**^[1] (лат. *insectum* – жәндік және *caedo* – жою) – зиянды жәндіктерді құртуға арналған химиялық заттар. Организмге ену жолына байланысты **Инсектицидтер** бірнеше топқа ажыратылады.
- Жанасу Инсектицидтері – жәндіктердің сыртқы тері қабаттарымен жанасуы арқылы енеді; олар ~~шанышқылы-сорғыш~~ ауыз органдары бар жәндіктерді (биттер, қандалалар) жоюға арналған.
- Ішек Инсектицидтері – Инсектицидтерімен өңделген өсімдіктерді немесе уландырылған жемдерді жеуі арқылы жәндіктердің асқазан-ішек жолына енеді; олар кеміретін жәндіктерді (шегірткелер, қоңыздардың дернәсілдері мен ересектері, көбелектердің жұлдызқұрттары) жоюға арналған.
- Жүйелі инсектицидтер – өсімдікке топырақтың тамыры арқылы немесе беткі жағынан өсімдіктің сөлі мен ұлпалары арқылы еніп, жүйке-талшық жүйесі бойына тарайды.
- Фумигант немесе тыныс Инсектицидтері – жәндіктердің организмiне бу, газ күйінде деп алу органдары арқылы енеді.

- **Инсектицидтердің** көпшілігі органикалық заттардан тұрады, оларды синтетика жолмен алады. Солардың ішіндегі маңызы зор болып табылатын хлорлы органик және фосфор органик. **Инсектицидтер** Қазір күшәла мен фтор қосылыстары бар органикалық емес Инсектицидтер қолданылмайды. Бірқатар хлорлы органик. Инсектицидтер (альдрин, дильдрин, т.б.) мен ДДТ-ны (химиялық препарат) пайдалануға барлық дамыған елдерде тыйым салынған. Ауыл шаруашылығына кеңінен ендіріліп жатқан синтетика пиретроидтардың үлестік шығын мөлшері аз (1 га-ға 25-тен 200 га-ға дейін) және қоршаған ортаға зиянды газдарды шығаруы төмен. Оларды әр түрлі тәсілмен қолданады (бұрқу, себу, тозаңдату, фумигация). **Инсектицидтерді** қолдану ауыл шаруашылығы мен орман шаруашылығы өнімдерінің шығынын азайтады.

Вирустық инсектицидтер.

- *Bacillus thuringiensis* - бұл *Lepidoptera* мен басқа да жәндіктерге әсер ететін бактериялық ауру. Осы бактериялардың штаммдарының көмегімен пайда болған токсиндер шырындарды, қоңыздар мен москаларды қарсы егеуқұйрық ретінде пайдаланылады. *Saccharopolyspora spinosa* компаниясының токсиндері ферменттеуден босатылып, Spinosad ретінде сатылады. Бұл токсиндер басқа ағзаларға әсер етпейтіндіктен, олар синтетикалық пестицидтерге қарағанда экологиялық таза болып саналады. Токсин *B. thuringiensis* (токсин Bt) гендік инженерияны пайдалану арқылы өсімдіктерге тікелей енгізіледі.

- Сонымен қатар, инсектицидтер қолдану әдістеріне (бұрқу, тозаңдандыру, фумигациялау, ұнтақтау және т.б.) және босату түріне (шаң, эмульсия немесе суспензия, ылғалдандыратын ұнтақтар және т.б.) сәйкес жіктеледі.
- Химиялық инсектицидтерден басқа биологиялық инсектицидтер де бар. Олар жоғары мамандандырылған микроорганизмдер және олар шығарған арнайы биотоксиндер зиянды жәндіктердің, кенелердің және масалардың көздерін жою болып табылады.

Ларвицидтер.

- Ларвицидтер - бұл екі сөзден тұратын личинка және сидит - өсімдік қорғау өнімдерінің ұжымдық атауы, яғни қысқарту үшін (бұл дегеніміз, личинкаларды санын азайту дегенді білдіреді).
- Әдетте, инсектицидті ларвицит ретінде таңбалау, өндірушілер нақты пестицидтің әрекетін сипаттайды, ол әсіресе жәндіктердің личинкаларын (шырғаны) әсер етеді және дамудың басқа фазаларына әсер етпейді (немесе шектемейді)

- Химиялық инсектицидтер
- Личинкаларды жою метаболизм процестеріне әсер ететін құралдардың қолданылуына байланысты мүмкін. Личинка сатысында органдардың қарқынды дамуы, анаболикалық процестер басым және белсенді метаболизм орын алады. Сол себепті тыныс алу, жүйке жүйесі және басқа өмірлік жүйелерде әрекет ететін препараттар ларвицидтің қасиеттерін көрсетеді. Негізінде, мұндай механизмдер ересектер үшін жиі тиімді, бірақ олар личинкаларды анық көрсетеді. Мысал ретінде, хлорантранилипрол, құрттарын құрттарын өлтіретін инсектоакарицит

Назарларыңызға рахмет!